75 jaar VVON - De jaren 1998 – 2007

Het bestuur heeft in dit jaar waarin de VVON 75 jaar bestaat, niet gekozen voor het samenstellen van een jubileumnummer. Er zal dit jaar in de zes uitgaven van 'De TrainerCoach' aandacht worden besteed aan een bepaalde periode uit het bestaan van de VVON. In dit magazine aandacht voor de jaren 1998 – 2007.
In deze uitgave een interview met Rinus Michels uit het jaar 2000. In dat jaar verscheen ook zijn boek met als titel 'Teambuilding als route naar succes'. Het boek is nog steeds verkrijgbaar en zou eigenlijk 'verplicht leesvoer' moeten zijn voor elke trainer-coach. Daarnaast een interview met Ruud Beele uit 1999. Hij is, zoals bekend bij onze leden, onze 'huisadvocaat' en schrijft in elke uitgave van dit magazine over een actueel onderwerp op arbeidsrechtelijk gebied. En net zoals het boek van Rinus Michels is het voor alle trainers raadzaam zijn bijdragen te (blijven) lezen.

Teambuilding veel meer dan tactisch hulpmiddel vanuit de psychologie

In het jaar 2000 verscheen het boek 'Teambuilding als route naar succes'. Rinus Michels is de auteur van dit boek. Dit boek, dat dus meer dan 20 jaar geleden is geschreven, is nog steeds actueel en populair onder trainers en coaches. Alle facetten van het teambuildingsproces komen aan bod. Ook geeft Michels aan hoe jeugdige talenten per leeftijdscategorie het best worden opgeleid. Michels kreeg, vanwege zijn soms keiharde aanpak van spelers, als bijnaam 'De Generaal'. Beroemd was zijn uitspraak "Voetbal is oorlog". Maar Michels kon ook charmeren, bijvoorbeeld als hij in gezelschap de microfoon pakte en liederen ten gehore bracht. "Een warme en humoristische man. Hij was een persoonlijkheid in alle opzichten. Voor hem wilde je alles geven", zei Ruud Gullit ooit. Gullit was aanvoerder van het succesvolle team dat in 1988 met Rinus Michels als coach Europees kampioen werd. Hieronder een interview met Michels uit uitgave Nr.1/2000 van 'De TrainerCoach'. Het teambuildingsboek is voor de liefhebber overigens nog steeds verkrijgbaar.

Rinus Michels kijkt terug maar vooral vooruit. Een voetbalbijbel wordt het al genoemd. De auteur van het boek 'Teambuilding als route naar succes' is de al 35 jaar in de top van het internationale voetbal meelopende Rinus Michels. De man van het 'totaalvoetbal' dat hand in hand gaat met teambuilding. Allesbehalve een psychologische truc dat laatste. Teambuilding hoort bij elke voetballer in alle poriën van de huid te zitten.

Woedend was hij. Uitgerekend tijdens een internationaal toptoernooi spanden officials bondscoach Rinus Michels voor hun karretje. Een KNVB-bestuurder had bedacht dat het voor de sponsors heel aardig zou zijn vanaf het balkon de spelers van het Nederlands elftal in de bus toe te zwaaien. De chauffeur van de spelersbus kreeg de opdracht om een 'stukje' om te rijden. Wat normaal een ritje van een half uur was, werd er één van meer dan anderhalf uur. Even was er zelfs de angst dat Oranje niet op tijd in het stadion zou zijn. Daar wachtte namelijk het openingsduel van het EK'88 tegen Rusland. 'Vanaf dat moment heb ik er bewust voor gekozen de bobo's als gemeenschappelijke vijand te gebruiken en dus als bindmiddel naar de groep toe.'

'Niet te geloven', voegt Michels aan deze anekdote toe. Zoals dat geldt voor meer anekdotes, waarvan er opmerkelijk veel betrekking hebben op datzelfde voor Nederland zo succesvol verlopen EK.
Rinus Michels neemt geen blad voor de mond in wat nu al een uniek boek voor collega-coaches wordt genoemd. Een boek over teambuilding. Theorie, afgewisseld met uit de praktijk stammende anekdotes die alles te maken hebben met dat fenomeen. Al heb je als coach en groep de zaken nog zo goed voor elkaar, plotseling kan er wat gebeuren dat de voorbereiding verstoort.
Zo'n ongelukkige busreis dus. Als coach kun je de irritatie daarover echter ook positief ombuigen.
Michels deed dat door de bobo's de oorlog te verklaren. Hij koos voor de tactische weg van 'wij, als team, tegen de boze buitenwereld'. Een tactiek die op elk niveau gehanteerd kan worden. Een voor waarde is wel dat de coach, medewerkers en spelers op één lijn zitten.'

'Wij als team'. In dat korte zinnetje zit de essentie van Michels' boek. Het doet denken aan de aanpak die ten grondslag lag aan het goud van de volleyballende mannen: Ik eet volleybal, ik drink volleybal, ik stink naar volleybal en ik ben volleybal. Of beter: We eten, drinken, stinken naar en zijn volleybal. De volleybalcoaches Joop Alberda en Peter Murphy staan bekend als meesters op het terrein van teambuilding.

Alberda, Murphy en ook Michels weten dat teambuilding meer is dan, zoals de volleyballers dat als eerste deden, enkele dagen op survival te gaan. Aan teambuilding moet je lang en hard werken. Dat geldt voor iedereen binnen de groep. 'Juist nu het voetbal zo ver ontwikkeld is, dat het verdedigen teamtactisch in alle posities geperfectioneerd is. Vooral opbouwend en aanvallend is daardoor nog veel te verbeteren ', aldus Michels die dat een uitdaging voor de toekomst vindt. Met de ruime aandacht die Michels besteedt aan het teamtactische geeft hij duidelijk aan dat teambuilding veel meer is dan een hulpmiddel vanuit de psychologie.

Een in de praktijk heel goed werkend middel is scherp trainen. 'Louis van Gaal is daarin trendsetter geweest, evenals Lippi bij Juventus. Scherpte in trainingen om de mentaliteit en teamgeest in een wedstrijd zoveel mogelijk te benaderen. 'Toen de Brazilianen onder leiding van Parreira in '94 de wereldtitel pakten, hadden ze twee jaar aan teambuilding achter de rug. Naar buiten toe etaleerden ze dat door als spelers hand in hand, als een soort ketting, het veld op te komen. Er zat echter heel veel meer achter.'

'Twee jaar waren nodig om als team doeltreffend te gaan spelen. Zo moest het hele Braziliaanse team bij balverlies meeverdedigen. En: individuele acties waren vrijwel taboe, omdat er in de opbouw zo weinig mogelijk balverlies geleden mocht worden.' Probeer dat maar eens voor elkaar te krijgen bij baltovenaars zoals de Brazilianen.
Parreira deed het. Met in de staf zelfs een bedrijfsingenieur die veel ervaring had met teambuilding in het bedrijfsleven. Neen, niet iemand die als Ratelband voor een kortdurend effect tracht te zorgen, maar om teambuilding in al haar aspecten tot diep in de huid van de voetballer te laten doordringen. Zowel individueel als collectief.'

Met zijn enorme staat van dienst weet Michels als geen ander hoe teambuilding op de tocht kan komen te staan. 'Nederlandse spelers accepteren minder gemakkelijk opdrachten dan de Spaanse en Italiaanse collega's. De media springen daar graag op in. Daarom verbood ik in de aanloop naar het EK'92 in Zweden spelers negatieve uitlatingen te doen.' Het bracht Michels in conflict met Ronald Koeman, die in een interview kritiek had op de tactiek en door Michels geschorst werd. 'Onlangs sprak ik nog met Koeman over dat incident. Nu hijzelf als trainer werkzaam is, kan hij die schorsing wel begrijpen.'

Veel trainer-coaches zullen door de inhoud van Michels' boek aan het denken worden gezet. Dat wil hij ook. 'Het Nederlandse clubvoetbal kan internationaal alleen maar overleven door een hoog individueel gemiddelde en een geperfectioneerde teambuilding als belangrijkste wapens ten aanzien van het prestatieniveau. In samenhang met een juiste wedstrijdmentaliteit. Dat is de kern van de zaak. Juist in de nabije toekomst.'

Ruud Beele van coach tot toga

(Bron: 'De TrainerCoach' uitgave december 1999/door Natasja Everink)

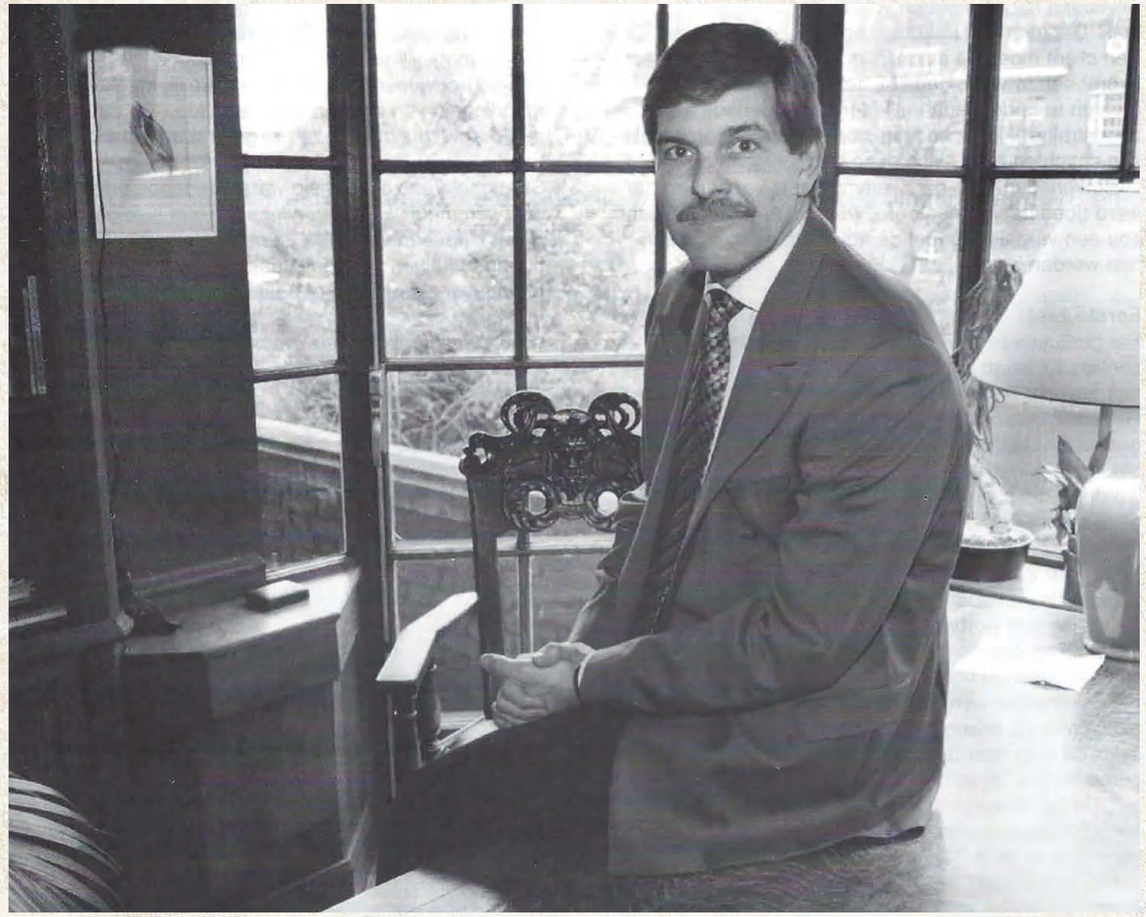

Al bijna 25 jaar (vanaf medio 1998) is Ruud Beele verbonden aan de VVON. In die jaren heeft hij veel leden van de VVON bijgestaan bij het beëindigen van arbeidsovereenkomsten en het oplossen van arbeidsconflicten. Wanneer een geschil tussen de trainer-coach en de voetbalvereniging (voetbalwerkgever) niet in der minne kan worden opgelost, wordt in veel gevallen de gang naar de arbitragecommissie gemaakt. En ook tijdens zo'n arbitragezaak staat Ruud Beele de VVON-leden bij. Daarnaast adviseert en ondersteunt hij het VVON-bestuur op juridisch en arbeidsrechtelijk gebied in de breedste zin des woords. Hoewel het lidmaatschap van de VVON vele voordelen kent, is de hulp en ondersteuning van Ruud Beele aan de VVON-leden alleen al een reden om Id te worden van de VVON.

De naam Ruud Beele is bij intimi inmiddels bekend. De Amsterdamse advocaat biedt de VVON, al anderhalf jaar, waar nodig de juridisch helpende hand. In een (ver) verleden stak hij diezelfde hand uit naar zijn pupillen, in het water. Beele kreeg namelijk begin jaren '80 bekendheid als bondscoach van de Koninklijke Nederlandse Zwembond (KNZB).

Beele (46) kwam toevallig in de zwemsport terecht. De één gaat voetballen, de ander kiest voor zwemmen. "Je hebt een bepaalde affiniteit met een sport en ontwikkelt je daarin." Dit resulteerde op twaalfjarige leeftijd al in z'n eerste Nederlandse titel. Als senior vierde hij in het seizoen 1972-1973 opnieuw een nationaal kampioenschap op de 100 meter vrije slag. Zelfs de kandidatuur voor de Olympische Spelen van München in 1972 lag in het verschiet, maar de zwemmer koos toen voor een ander avontuur: de studie lichamelijke opvoeding. "Ik beschouw het zwemmen als een nuttige (vrije)tijdsbesteding", zei hij toen in De Volkskrant.

Die keuze leverde hem in ieder geval geen windeieren op. Beele behaalde zijn diploma aan de Academie voor Lichamelijke Opvoeding. Anderhalf jaar na zijn afstuderen, was hij al als docent verbonden aan de Amsterdamse Academie voor Lichamelijke Opvoeding. Zijn loopbaan werd gedurende de jaren daarna alsmaar uitgebreider. Eind jaren '70 trad de Amsterdammer parttime in dienst bij de KNZB als jeugdtrainer. In 1983 nam hij vervolgens het stuur over van bondscoach Bert Sitters. Beele maakt met het Nederlands team de Olympische Spelen van 1984 (met gouden medailles voor Jolanda de Rover en Petra van Staveren) en het Wereldkampioenschap in 1986 mee. Eén jaar later koos hij een andere weg.

Critici

Beele in 1987: "Onder de huidige omstandigheden zie ik geen kans meer optimale prestaties te leveren." Beele en de KNZB gingen uit elkaar. Critici menen dat het uiteengaan te wijten was aan de onvrede die heerste tussen de bondscoach en (het oudere deel van) de A-selectie. Beele nu: "Je moet veel tijd in mensen steken en die had ik niet meer. Ik heb toen een keuze gemaakt. Ik wilde mijn horizon breed houden en heb de studie rechten opgepakt. Bondscoach ben je slechts voor een bepaalde periode in je leven. Ik was er niet zo mee vervlochten. Ik heb en had ook andere interesses. Maar er blijft altijd belangstelling voor het zwemmen bestaan."

De oud-bondscoach sloot zijn deur voor het zwemmen. De studie kreeg voorrang. Sinds 1990 zit hij helemaal in de advocatuur. De deur naar de sport is echter altijd op een kier blijven staan. Hij vervulde diverse bestuursfuncties. Van zijn keuze toen heeft hij tot op de dag van vandaag geen spijt: "Sommige dingen in je leven gebeuren gewoon." Via, via kwam hij in aanraking met de VVON.

"De relatie met de sport is er nu opnieuw. Mijn relatie met de VVON bestaat uit advies en onder steuning. Ik kom op voor de belangen van de leden. Dat kan bijvoorbeeld gaan om arbeidsovereenkomsten die beëindigd moeten worden en allerlei zaken die daaruit voortvloeien". Voetbal is emotie, sport is emotie. Beele laat zich echter niet leiden door diezelfde emotie. "Eigenlijk zouden het geen conflictsituaties moeten zijn, maar dat is het natuurlijk vaak wel. Door als advocaat overleg te plegen met de jurist van de tegenpartij, is er geen directe emotie. En dat is belangrijk.

Uiteindelijk gaat het om een bestaande arbeidsovereenkomst met een werkgever (de voetbalvereniging)." De vergelijking met zijn bondscoachschap lijkt snel getrokken. "De emotie van cliënten kan niet de mijne zijn. Zijn of haar belangen daarentegen zal ik nadrukkelijk behartigen. Als coach had ik ook een vormende en begeleidende taak. Dat gaat niet helemaal op voor een advocaat. Een cliënt moet me duidelijk maken waar het om gaat. Ik probeer ze vervolgens bij het verkrijgen van hun rechten te ondersteunen. Tijdens mijn periode als bondstrainer heb ik nooit gestreefd naar hiërarchie tussen coach en pupil," nog even teruggrijpend op zijn zwemverleden. "Als de zwemmers iets vonden en dat werd goed beargumenteerd, won het argument. Daarin zou een vergelijking met de advocaat getrokken kunnen worden."

Eerste zeef

Het bestuur van de VVON is de eerste zeef bij een conflict. Er wordt contact gezocht met Beele. Gezamenlijk wordt er gekeken of het probleem opgelost kan worden. Pas als er geen oplossing meer mogelijk is, kan de gang naar de arbitragecommissie van de KNVB ingezet worden. De arbitragecommissie velt een arbitraal vonnis dat ook meteen een eindvonnis is. In beginsel is de weg naar de burgerrechter afgesloten. Dit ligt besloten in het lidmaatschap van de KNVB en haar leden. Beele heeft de afgelopen anderhalf jaar regelmatig namens de leden van de VVON opgetreden: "Er zit een redelijke frequentie in. Het is een dwarsdoorsnede van wat er ook in het maatschappelijk leven gebeurt." Meestal wordt Beele pas betrokken bij een situatie op het moment dat een conflict al is ontstaan. Eigenlijk zou hij al eerder in het traject betrokken willen zijn. "Het streven gaat naar preventie. Zodat je al van tevoren advies kunt geven over het aangaan van een arbeidsovereenkomst."

In alle gevallen, ook voor de leden van de VVON, staat het belang van de cliënt altijd voorop en dat probeer ik zoveel mogelijk te dienen. Uiteindelijk gaat het toch om een vertrouwensrelatie met een zakelijk karakter." De mondigheid van de mensen neemt toe. "En dat gaat met de overtuiging dat ze het gelijk aan hun zijde hebben. "Strengheid en zakelijkheid waren begrippen die hem in de zwemmerij werden verweten. In zijn huidige functie is het bijna een vereiste: "Je moet afstand hebben om begrip te krijgen voor de situatie van een cliënt, zodat je beter weet wat hem of haar bezighoudt."

"Sport was in mijn leven wat op de achtergrond geraakt. Nu neemt het weer een grotere plek in. Ik heb zelf gevoetbald. Wat ik interessant vind, is het snijvlak tussen sport en maatschappij. De VVON zit op zo'n snijvlak. Het ondersteunt haar leden en dat doet ze goed. Het bestuur is goed met haar taak bezig." Advocatuur, sport? Beele heeft geen echte roeping wat betreft die twee gebieden, vindt hij zelf. "Het contact tussen mensen is zowel in de sport als in de advocatuur van doorslaggevende aard. Het is een interessant proces waarin ik een bepaalde rol vervul. Het belang van de cliënt staat voorop en daarin krijgt hij advies en ondersteuning. "

Een terugkeer in de sport is niet meer aan de orde. "Ik wil nooit meer zo actief langs de zijlijn staan als toen. Dat kan ik ook niet meer. Het ontbreekt me aan tijd. Bovendien beschouw ik de sport nu vanuit een ander perspectief: 'Ik weet wat er speelt', en die positie bevalt me uitstekend."